

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра фізичної географії та картографії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u> (шифр, назва спеціальності)
галузь знань	<u>10. Природничі науки</u> (шифр, назва спеціалізації)
спеціальність	<u>106. Географія</u>
освітні програми	<u>Географія рекреації та туризму</u>
спеціалізація	
вид	за вибором
факультет	геології, географії, рекреації і туризму

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

“28” серпня 2023 року, протокол №11

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Бубир Н.О., к.геогр.н., доцент кафедри фізичної географії та картографії

Програму схвалено на засіданні кафедри фізичної географії та картографії

Протокол від “28” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри фізичної географії та картографії

_____ (підпис) _____ Юлія ПРАСУЛ _____ (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми _____ Географія рекреації та туризму _____ назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми
_____ Географія рекреації та туризму _____

_____ (підпис) _____ Юлія ПРАСУЛ _____ (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією _____ факультету геології, географії, рекреації і туризму _____ назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “28” серпня 2023 року № 7

Заступник голови науково-методичної комісії факультету геології, географії, рекреації і туризму

_____ (підпис) _____ Юлія ПРАСУЛ _____ (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма Виробничої практики складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

_____ бакалаврів _____

(назва рівня вищої освіти)

спеціальності _____ 106 Географія _____

спеціалізації _____

1. Опис виробничої практики

1.1. Мета практики : оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та засобами дослідницької діяльності у галузі географії рекреації та туризму, засвоєння і закріплення професійних навичок, застосування їх на конкретному робочому місці.

1.2. Основні завдання практики :

- закріплення студентами теоретичних знань, одержаних під час вивчення навчальних дисциплін;
- здобуття нових вмій і навичок за спеціальністю шляхом участі в роботі підприємства/установи/організації, що є базою проходження практики, під керівництвом спеціаліста даного напрямку;
- формування у студентів професійних умінь та навичок рекреаційно-географічних досліджень;
- удосконалення студентами прийомів та методів географічного вивчення об'єктів та процесів туристсько-рекреаційної сфери на конкретній території;
- збір матеріалів для їх подальшого використання при виконанні кваліфікаційних робіт та особистих наукових дослідженнях студентів;

1.3. Кількість кредитів 6

1.4. Загальна кількість годин 180

1.5. Заплановані результати навчання. Згідно до вимог практики студенти повинні досягти таких результатів навчання:

Сформовані компетентності:

- загальні:

ЗК 3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях: цілеспрямовано і ефективно вирішувати поставлене завдання, виконувати прийняті зобов'язання у професійній сфері;

ЗК 5. Здатність до письмової й усної комунікації, здатність використовувати знання державної та іноземної мови в професійній діяльності;

ЗК 6. Комунікативні навички, міжособистісна компетентність: вміння взаємодіяти з іншими людьми, організувати професійну комунікацію, працювати в команді зі своїми колегами, здатність аналізувати складні ситуації, що стосуються професійної діяльності і розвитку в особливих контекстах;

- фахові:

ФК 1. Базові знання з географії рекреації та туризму: об'єктно-предметна область, поняттєво-термінологічний апарат, теорії і концепції, закони і закономірності, методи дослідження відповідно до спеціалізації;

ФК 6. Здатність проводити туристсько-рекреаційний аналіз природних та суспільних об'єктів і процесів у різних просторово-часових масштабах;

ФК 7. Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички для моделювання різних аспектів організації територіальних рекреаційних систем;

ФК 8. Здатність здійснювати збір, реєстрацію та аналіз даних про стан територіальних рекреаційних систем за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах;

ФК 9. Здатність застосовувати уміння роботи зі статистичними даними, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації, що відображає стан територіальних рекреаційних систем;

ФК 10. Картографічна компетентність: уміння давати комплексну географічну туристсько-рекреаційну оцінку території за результатами аналізу карт, здатність відображати географічні об'єкти і процеси за допомогою картографічних творів.

Програмні результати навчання:

ПРН 7. Базові уявлення про географічні основи раціонального природокористування та охорони природи в галузі рекреації та туризму;

ПРН 12. Застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору і використання сучасної фахової інформації для вирішення завдань географії рекреації та туризму, вільно орієнтуватися і оперувати якісними і кількісними методами її аналізу при вирішенні географічних завдань з урахуванням особливостей взаємодії суспільства і природи;

ПРН 16. Здатність відбирати, аналізувати, представляти і поширювати географічну інформацію, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи (в тому числі – геоінформаційні технології);

ПРН 18. Визначати зміни характеристик природного середовища під впливом рекреаційно-туристської діяльності;

ПРН 19. Уміння демонструвати спеціалізовані концептуальні знання організації туристсько-рекреаційної діяльності;

ПРН 20. Володіти навичками комплексного туристсько-рекреаційного аналізу територій;

ПРН 21. Використовує різноманітні методи та форми здійснення професійної роботи;

ПРН 22. Здатний висловлювати власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефаківців.

Через систему знань та умінь:

Знання:

- Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук;
- Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ;
- Аналізувати географічний потенціал території, зокрема туристсько-рекреаційний, вплив географічних властивостей регіонів на природокористування та господарську діяльність, їх взаємозв'язки;
- Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук;
- методики опрацювання літературних та статистичних джерел географічної інформації.

Уміння:

- Визначати сприятливість природного середовища для організації туристичної та рекреаційної діяльності,
- Виявляти територіальні особливості природних, культурно-історичних та соціально-економічних ресурсів розвитку туристичної галузі у певному районі,
- Використовувати сучасні технології наукових рекреаційно-географічних досліджень;
- Аналізувати інформаційні джерела за темою навчально-дослідної роботи;
- Використовувати спеціальне програмне забезпечення для обробки статистичних даних та отримання нової інформації.

2. Зміст та організація проведення виробничої практики

Практика триває 4 тижні і проходить у 3 етапи – підготовчий, основний та камеральний.

У якості бази виробничої практики виступають підприємства та заклади (переважно – туристського профілю спеціалізації), з якими укладено договір про проведення виробничої практики.

Перед початком кожного розділу виробничої практики проводиться установча конференція, а після закінчення практики – підсумкова конференція.

На **підготовчому** етапі проводяться заняття, які включають інструктаж студентів з техніки безпеки, ознайомлення студентів з програмою практики, закріплення за студентами конкретних напрямів досліджень. Студенти вивчають методичний посібник з техніки безпеки, інструкції з безпеки життєдіяльності та складають залік із техніки безпеки викладачеві-керівнику практики.

Під час **основного** етапу практики студенти знайомляться з діяльністю організації та установ туристичного та краєзнавчого спрямування, що виступають базою практики. Під час перебування на підприємствах, закладах, установах, що є базою проходження виробничої практики, студенти зобов'язані виконувати правила внутрішнього розпорядку та техніки безпеки відповідного підприємства, закладу, установи. Для цього у кожному закладі проводиться спеціальний інструктаж.

Щоденна робота студента-практиканта полягає у збиранні та вивченні статистичних матеріалів за програмою практики, оформленні документації, заповнення щоденника виробничої практики, який видається студенту на початку практики

На **камеральному** етапі практики проводиться:

- систематизація та узагальнення літературних джерел, обробка зібраних даних;
- складання звіту за результатами роботи на базі практики.

За умови продовження адаптивного карантину, спричиненого COVID 19, продовження воєнного стану тощо, ознайомлення з виробничими, науковими та освітніми установами, організаціями, підприємствами можливе й у дистанційному режимі.

3. Індивідуальні завдання

Студенти отримують індивідуальні завдання практики згідно з напрямами особистих досліджень і передбачають наступне:

- розкриття теоретичних аспектів дослідження (аналіз понятійно-термінологічного апарату, характеристика чинників та факторів тощо);
- викладення методології та методів дослідження (розкриття методологічних основ дослідження, обґрунтування вибору вихідних даних для аналізу, опис основних етапів та конкретних методів дослідження);
- збір та первинний аналіз даних, побудова графічних та картографічних моделей, їх аналіз.

4. Звітні матеріали з практики та вимоги до них

Перелік звітних матеріалів студента включає наступні складові :

- щоденний практики з відмітками керівника з місця проходження практики;
- звіт з практики, неодмінною складовою якого є виконане індивідуальне завдання;
- презентаційний матеріал за результатами проходження практики

Вимоги до звіту з практики

Звіт з виробничої практики повинен включати наступні розділи:

Вступ;

Розділ 1. Робота на базі проходження практики;

1.1. Загальні відомості про підприємство (установу, організацію)

1.2. Виконання завдання від підприємства (установи, організації)

Розділ 2. Огляд літератури за темою науково-дослідної роботи/Виконання індивідуального завдання керівника:

2.1. Розкриття теоретичних аспектів дослідження

2.2. Обробка статистичних матеріалів (за потребою)

2.3 Практичні розробки

Висновки;

Список використаних джерел.

Звіт має містити текстову частину та ілюстрації у вигляді схем, графіків, діаграм, картографічних зображень, статистичних таблиць тощо, оформлених відповідно до стандартів оформлення наукових робіт.

5. Підбиття підсумків практики

Підсумки виробничої практики підводяться у процесі проведення її захисту. Захист групового звіту відбувається на підсумковій конференції, яка проводиться наприкінці практики. Під час захисту кожен студент доповідає за результатами особистих досліджень. Доповідь супроводжується презентацією.

Підсумки практики доповідаються керівниками практики та обговорюються на засіданні кафедри.

6. Критерії оцінювання результатів виробничої практики

При оцінюванні враховуються: якість роботи практиканта під час практики, ведення щоденника практики, повнота звітної документації, ілюстративність, якість оформлення та захист звіту.

Загальна сума балів, яку може отримати студент за проходження складає 100 балів, з яких:

Підготовчий етап – 10 балів (відвідуваність – 5 балів, залік з техніки безпеки – 5 балів)

Основна частина – по 20 балів за кожен із розділів звіту (повнота змісту, включаючи й кількість використаних літературних джерел, – до 10 балів; наявність ілюстрацій та картографічного матеріалу – до 5 б; актуальність наведеної інформації – 5 балів);

Оформлення звіту – 20 балів (дотримання вимог щодо оформлення текстової, ілюстративної частин, списку літератури та презентації – 5-5-5-5 балів);

Захист звіту – 20 балів (наявність презентації, що висвітлює основні результати роботи на практиці – 10 балів, у разі наявності зауважень щодо змістового наповнення презентації – 5 балів; якість доповіді: чіткість, дотримання часу, повнота – 5 балів; відповіді на запитання – 5 балів);

Ведення щоденника практики – 10 балів (індивідуальність роботи – 5 балів, якість оформлення – 5 балів).

7. Методи контролю та схема нарахування балів

На захист, який проводиться в останній тиждень практики, кожен студент в обов'язковому порядку представляє:

1. Щоденник практики, оформлений відповідно до вимог.
2. Звіт з виробничої практики, у тому числі:

- Опис установи, що є базою проходження практики.

Робота в установі;

- Огляд літератури за темою науково-дослідної роботи студента (мінімум 15 сторінок);

- Список використаних джерел (мінімум 25 джерел).

3. Презентує та захищає результати проходження виробничої практики.

Оцінки виставляються на підставі спостережень за діяльністю студента, а також на основі вивченої звітної документації студента.

Максимально можлива оцінка – 100 балів. Мінімальна оцінка для отримання заліку – 50 балів.

Схема нарахування балів

залік без виконання залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота						Сума
Підготовчий	Основна частина (за основними розділами звіту)		Оформлення звіту (включаючи презентаційний матеріал);	Захист звіту	Ведення щоденника практики	
	1	2				
10	20	20	20	20	10	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для заліку
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

8. Рекомендована література

Основна

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування / О.О. Бейдик. – К., 2001. – 395 с.
2. Бейдик О. О. Рекреаційна географія: навчально-методичний комплекс дисципліни / О. О. Бейдик. – К. : Обрії, 2007 – 96 с.
3. Кузик С. П. Географія туризму: навчальний посібник / С. П. Кузик. – К. : Знання, 2011. – 271 с.
4. Мальська М. П. Міжнародний туризм і сфера послуг : підручник / Марта Пилипівна Мальська, Наталія Володимирівна Антонюк, Наталія Михайлівна Ганич. – Київ : Знання, 2008. – 661 с.

5. Масляк П. О. Рекреаційна географія: навч. посібник / П. О. Масляк. – К. : Знання, 2008. – 343 с.
6. Покоłodна М. М. Рекреаційна географія / М. М. Покоłodна – Харків: ХНАМГ, 2012 – 275 с.
7. Скрипник Н. Я. Рекреаційна географія : навчальний посібник для ВНЗ / Ніна Якимівна Скрипник, Алла Михайлівна Сердюк. – Київ : ЦУЛ, 2013. – 294 с.
8. Соловйов В. О. Рекреаційна географія / Володимир Остапович Соловйов. – Харків : Видавнича група «Основа», 2013 . – 110 с.

Допоміжна література

1. Гілецький Й. Р. Класифікація туристсько-рекреаційних ресурсів за геосферним підходом. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://geoinfo.if.ua/klasifikatsiya-turystskorekreatsijnyh-resursiv-za-heosfernym-pidhodom/>
2. Крачило М. П. Географія туризму / Микола Павлович Крачило. – К. : Вища школа, головне видавництво, 1987 – 208 с.
3. Крачило М. П. Основи туризмознавства / Микола Павлович Крачило. – К. : вища школа, головне видавництво, 1980 – 177 с.

9. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Державна служба статистики. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Державна служба туризму та курортів. Режим доступу: www.tourism.gov.ua.

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни _____
(назва дисципліни)

Дію робочої програми продовжено: на 20_____/20_____ н. р.

Заступник декана _____ факультету з навчальної роботи

(підпис) (прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20__ р.

Голова науково-методичної комісії _____ факультету

(підпис) (прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20__ р.